

26 april 2020

Auteur: Mick Arnoldus, Petra Klapwijk

Onderzoek: Koningsdag in coronatijd

Samenvatting

Waardering voor koning in coronatijd, maar het mag wat betrokkener

De meeste mensen zijn tevreden over het optreden van Willem-Alexander in de coronacrisis, zo blijkt uit het jaarlijkse Koningsdag onderzoek van EenVandaag. Maar hij is ook een beetje onzichtbaar en vervult zijn taak plichtmatig, zeggen veel deelnemers.

De koning probeert samen met koningin Máxima zoveel mogelijk mensen een hart onder de riem te steken tijdens de coronacrisis. Zeven van de tien ondervraagden (72 procent) vinden dat hij het goed doet. Volgens hen speelt de koning een verbindende rol en verdiept hij zich goed in de problematiek. "Hij kwam zomaar langs bij het UWV om te vragen naar de werkdruk, top!", zo vertelt een panellid.

Moeilijke rol voor koning

Maar er is ook een groep die vindt dat hij het niet zo goed doet (17 procent) of het niet weet (11 procent). Hij is een beetje onzichtbaar in deze tijd waarin zoveel Nederlanders het moeilijk hebben, zo zeggen deze mensen. Waar premier Rutte een leidende rol pakt, blijft de rol van de koning wat onduidelijk. Zijn bezoeken, zijn telefoontjes, zijn speech, het komt een beetje plichtmatig over. Ook vinden sommige ondervraagden dat hij financieel wel een steentje mag bijdragen in de crisis.

Van veel deelnemers mag de koning zich best wat meer laten zien in deze moeilijke tijd. Maar het liefst wat persoonlijker en wat betrokkener. Zo schrijft iemand: "Ik zou graag wat meer willen zien dan zo'n houterige toespraak. Hij blijft teveel in zijn comfort zone." Wel is er begrip dat het voor de koning moeilijk is om zijn eigen mening te geven en dat hij gebonden is aan allerlei protocollen.

Vertrouwen in koning hoog, maar wel licht gedaald

De kanttekeningen bij zijn rol in de coronacrisis hebben ook een beetje effect op het vertrouwen in de koning. Dat is dit jaar licht gedaald, maar nog steeds hoog: 75 procent. Vorig jaar was dat nog 82 procent. Het vertrouwenscijfer is dit jaar vergelijkbaar met dat in 2016, ook toen had driekwart (77 procent) vertrouwen in de koning.

Een andere reden waarom het vertrouwen nu iets terugloopt zijn de excuses die de koning eerder dit jaar maakte voor het Nederlandse geweld bij de onafhankelijkheidsstrijd van Indonesië. Vooral Nederlandse militairen en hun familie zijn hier niet blij mee.

'De koning is toch geen makelaar'

Er wordt met gemengde gevoelens vooruitgeblikt op Woningdag, het alternatieve programma voor Koningsdag. De helft (50 procent) van de deelnemers aan het onderzoek vindt de manier waarop Koningsdag dit jaar vanuit huis gevierd wordt niet zo leuk. De digitale kleedjesmarkt, het zingen van het Wilhelmus van achter het raam en het toosten vinden veel mensen saai.

Ook de naam vinden ze verkeerd gekozen. Iemand schrijft: "De koning is toch geen makelaar?" De helft (50 procent) is dan ook niet van plan iets speciaals te gaan doen op 28 april. Zij gaan liever werken, klussen of een stukje fietsen.

Proosten op de bank en koekhappen op afstand

Een derde (31 procent) vindt het alternatieve programma wel leuk en is blij dat er in ieder geval iets te vieren valt. Een kwart (24 procent) is van plan om om 4 uur het glas te heffen op de verjaardag van de koning. 13 procent grijpt de de gelegenheid aan om met het huishouden iets leuks te doen. Slechts een kleine groep (6 procent) is van plan om in het echt af te spreken met familie, vrienden of burens. "Wij gaan op afstand met de straat koekhappen en spelletjes doen."

De deelnemers aan het onderzoek balen er het meest van dat we niet samen kunnen zijn op Koningsdag. 36 procent mist de gezelligheid met elkaar. "Met z'n allen feesten geeft mij toch altijd een gevoel van saamhorigheid en eenheid. Iets wat we in deze tijd ook nodig hebben." Ook vinden ze het erg jammer dat de nationale viering met de koninklijke Familie (22 procent) en de vrijmarkt (19 procent) niet door kunnen gaan.

Vragenlijst en uitslagen

Driekwart heeft vertrouwen, lichte daling

Allereerst, hoeveel vertrouwen heb je erin dat Willem-Alexander zijn werk als koning van Nederland goed doet?

Veel vertrouwen:	39%
Redelijk veel vertrouwen:	36%
Niet zo veel vertrouwen:	9%
Helemaal geen vertrouwen:	8%
Weet niet / geen mening:	8%

In 2019 was het vertrouwen 82 procent.

Hoeveel vertrouwen heb je in Máxima als koningin?

Veel vertrouwen:	43%
Redelijk veel vertrouwen:	35%
Niet zo veel vertrouwen:	7%
Helemaal geen vertrouwen:	8%
Weet niet / geen mening:	7%

Als je Willem-Alexander een rapportcijfer zou geven voor zijn koningschap, welk cijfer zou dat dan zijn?

Cijfer: 7,3

Als je Máxima een rapportcijfer zou geven voor haar tijd als koningin, welk cijfer zou dat dan zijn?

Cijfer: 7,5

Wie van de onderstaande leden van het Koninklijk Huis is jouw favoriet?

Top 3:

1. Koningin Máxima:	28%
2. Koning Willem Alexander:	23%
3. Mr. Pieter van Vollenhoven:	7%

Rol koning tijdens corona

7,1 voor optreden in coronacrisis

Moet Nederland een monarchie blijven of een republiek worden?

Monarchie blijven:	67%
Republiek worden:	24%
Weet niet / geen mening:	9%

Vind je dat de koning(in) van Nederland ook politieke invloed moet hebben, of moet hij/ zij zich beperken tot ceremoniële functies?

De koning(in) moet ook politieke invloed hebben:	32%
De koning(in) moet zich beperken tot ceremoniële functies:	56%
Weet niet / geen mening:	12%

Wat vind je over het algemeen van de rol van koning Willem-Alexander tijdens de coronacrisis?

Heel goed:	40%
Redelijk goed:	32%
Niet zo goed:	7%
Slecht:	10%
Weet niet / geen mening:	11%

Wat voor rapportcijfer zou je koning Willem-Alexander geven voor zijn rol tijdens de coronacrisis?

Cijfer: 7,1

Wat vind je over het algemeen van de rol van koningin Máxima tijdens de coronacrisis?

Heel goed:	36%
Redelijk goed:	33%
Niet zo goed:	8%
Slecht:	9%
Weet niet / geen mening:	14%

Rol koning tijdens corona

Speech van de koning

Heb je de speech van de koning op tv gezien op 20 maart?

Ja, helemaal:	61%
Ja, gedeeltelijk:	18%
Nee:	20%
Weet niet / geen mening:	1%

Wat vond je van deze speech van de koning?

Heel goed:	33%
Redelijk goed:	30%
Niet zo goed:	7%
Slecht:	8%
Weet niet / niet gezien:	22%

'De koning mag wat mij betreft vaker een toespraak houden tijdens de coronacrisis.'

Eens:	51%
Oneens:	31%
Weet niet / geen mening:	18%

Koningsdag 2020

'Woningsdag' slaat matig aan

Koningsdag wordt 'Woningsdag'

Door het coronavirus kan de normale viering van Koningsdag niet doorgaan. Oranjeverenigingen hebben deze dag uitgeroepen tot 'Woningsdag' en komen met een alternatief programma. Op tv worden beelden van eerdere vieringen uitgezonden. In de ochtend kunnen alle Nederlanders meezingen met het Wilhelmus. Er komt een digitale kledjesmarkt, kinderen kunnen een brief of tekening aan de koning sturen en om 16.00 kan iedereen een toast uitbrengen op de verjaardag van Willem-Alexander.

Wat vind je van deze manier van vieren in coronatijd?

Heel leuk:	9%
Redelijk leuk:	22%
Niet zo leuk:	22%
Helemaal niet leuk:	28%
Weet niet / geen mening:	19%

Wat ga jij dit jaar met Koningsdag / Woningsdag doen of ga je niets bijzonders doen? Je kunt meerdere antwoorden geven.

Ik ga niets speciaals doen:	50%
Iets vieren / gezelligs doen met mijn eigen huishouden:	13%
Ik weet het nog niet:	11%
Op tv naar terugblik koningsdagen kijken:	10%
Klussen:	7%
In het echt afspreken met familie, vrienden, burens:	6%

Gezelligheid meest gemist

Het is de bedoeling dat de dag wordt afgesloten met een thuistoost. Om 16.00 uur kan iedereen het glas heffen op de koning, die 53 jaar wordt. Ga jij het glas heffen op de koning om vier uur?

Ja, zeker:	11%
Ja, waarschijnlijk:	13%
Ik weet het nog niet:	20%
Nee:	53%
Weet niet / geen mening:	3%

Wat ga je het meest missen aan deze aangepaste viering van Koningsdag? Je kunt maximaal twee antwoorden geven.

Gezelligheid met elkaar:	36%
De nationale viering met de koninklijke familie:	22%
Vrijmarkt:	19%
Koningsdagfeest:	12%
Koningsdag(concert), festival:	9%
Koningsnacht, uitgaan:	8%

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Het onderzoek is gehouden van 23 tot 26 april 2020. Aan het onderzoek deden 24.157 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee. Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Petra Klapwijk:
petra.klapwijk@eenvandaag.nl

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit 70.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen.

